

efter mangfoldige Udvalgs møder i sine væsentligste Grundtræk var gaaet igjennem i hiint Thing i den Form, hvori det fra Først af var fremkommet. Det følger af sig selv, at naar et saadant Forslag er fremkommet paa den omtalte Maade, saa kan der ikke hos Regjeringen findes nogen særlig Forskjærlighed derfor; men det er et fyldigere Udtryk, der er brugt i Fleertallets Betænkning, naar det der siges, at Forslaget mere bekæmpedes end anbefalede af den nævnte Minister, thi han gjorde egentligt ingen af Delene. Det vil være flere af Thingets Medlemmer bekendt, at den Kirkeminister, som fulgte efter, nemlig Biskop Kierkegaard, var en meget varm Ven af Forslaget til Frimenighedsloven, faaledes som det dengang forelaa, ligesom dette ogsaa aldeles utvetydigt og umiskjendeligt fremgaaer af hans Udtalelser i den Betænkning, som han som Biskop afgav til Kirkeministeriet; at det har faaet et mindre fremtrædende Udtryk i denne Betænkning og ikke er udtalt saa skarpt i samme, som Biskop Kierkegaard i Almindelighed formaaer, ligger ganske naturligt i den overordentligt blide Charakter, som Biskop Kierkegaard har, og som han haade bestandigt har lagt for Dagen i Rigsdagen og altid har udviist ligeoverfor sin Øvrighed. Han vidste, hvorledes den daværende Kultusminister, som var hans Øvrighed, stillede sig til Spørgsmaalet, og dette gjorde, at hans Udtryk ikke bleve saa skarpe, som de ellers vilde have været; men det er ikke bestomindre utvivlsomt, at han indtil det Moment var Frimenighedslovforslagets varmeste Tilhænger. Umiddelbart efter, at Sessionen ifjor var sluttet, indgav den daværende Kultusminister sin Begjæring om Afsted. Det var umuligt strax at modtage den, idet det maatte ønskes, at Betænkningerne fra Biskopperne saavel som Beretningerne om Landemodernes Forhandlinger indkom forinden. Efter at de vare indkomne, og efterat de af mig vare underkastede den allernøiagtigste Overveielse, henvendte jeg mig, efter dertil erholdt Bemyndigelse, til Biskop Kierkegaard med Anmodning om at overtage Kirkestyrelsen. Hans Stilling til den nævnte Sag saavel som hans personlige Forhold til den afgaaede Kultusminister gjorde dette Skridt ganske naturligt; hans Stilling til Frimenighedsfagen var naturligtvis

det, som var den bestemmende Grund for mig. Da Biskop Kierkegaard blev opfordret til og efter gjentagen Overveielse og Brevvevling med mig gik ind paa at overtage Kirkestyrelsen, blev der derved fra Regjeringens Side heist en aldeles bestemt Fane, ikke alene paa Grund af Biskop Kierkegaards fremragende Stilling blandt Landets Geistlighed, hvorved Regjeringen viste, hvad Vægt den lagde paa det foreliggende Spørgsmaal, men ogsaa fordi han i det Hele havde sillet sig forskjelligt fra Landets øvrige Geistlige og aabenbart allerede fra sin tidligste Tid var gaaet ind paa en Bevægelse i Frihedsretning, som ikke finder almindelig Tilslutning hos den høiere Geistlighed. Jeg skal endnu her tilbagefalde i det ærebe Things Erindring, at det nuværende Ministerium væsentligst stylder sin Stilling og Dannelse til de Stridigheder, der i sin Tid fandt Sted i Anledning af Forsatningsagen; det var oprindeligt den Opgave at faae den Sag afgjort, der nærmest laa for for Ministeriet. Det saae sig istand til at føre hiin Sag igjennem; da det saa mødte for den næste Rigsdags session var, hvilket det ogsaa strax udtalte, Hærororganisationen det væsentligste Spørgsmaal, der laa for, og det, hvorpaa Ministeriet maatte sætte sin hele Kraft. Da der efter Afgjørelsen deraf blev Spørgsmaal for Ministeriet om at fortsætte sin Virksomhed, og da det skulde gaae den nye Rigsdags session imøde, saa var det naturligt, at jeg maatte gjøre mig klart, hvad der nu var det Væsentligste med Hensyn til Landets Udvikling. Det stod da klart for mig, ligesom det staaer klart for mig endnu den Dag idag, at det, der for en frodig og lykkelig Udvikling af det danske Folks indre Liv er det Væsentligste, er en besindig, fremadgaaende, reformerende Udvikling paa det kirkelige og religiøse Gebeet, og det saavel fordi dette Gebeet hidtil er blevet staaende nogenlunde urørt, som fordi der paa samme htræx sig et meget levende Menighedsliv, som vil forbre Tilfredsstillelse. Det var under saadanne Omstændigheder ganske naturligt, da der var Spørgsmaal om Valget af en ny Kirkeminister, at et saadant Valg ikke kunde finde Sted uden efter den nøieste Overveielse og en meget vidtført Brevvevling med den kommende Minister. Det var mig en